

Dogodki po izdaji revizijskega poročila

Po izdaji revizorjevega poročila 17. marca 2020, ki je del Letnega poročila NLB Skupine za leto 2019 objavljenega 2. aprila 2020, se je svet hitro spreminjal zaradi posledic vpliva virusa COVID-19 (v nadaljevanju koronavirus ali COVID-19) na svetovno gospodarstvo in gospodarsko situacijo v državah, kjer posluje NLB Skupina. Spodaj opisani dogodki predstavljajo osveženo informacijo o makroekonomskem okolju in obeh, ki so vsebovani v Letnem poročilu NLB Skupine za leto 2019.

Makroekonomsko okolje

Izbruh virusa COVID-19 na Kitajskem je po celem svetu pustil posledice brez primere tako na ljudeh kot na gospodarstvih. Smrtonosni virus, ki je do sedaj ubil tisoče ljudi, okužil pa še veliko več, je močno prizadel gospodarstva po svetu. S ciljem zaježitve virusa so vlade po celem svetu omejele socialne stike in ustavile gospodarstva, medtem ko je Svetovna zdravstvena organizacija WHO morala razglasiti pandemijo. Priča smo pretresom tako na strani ponudbe kot povpraševanja. Ustavila se je proizvodnja, prekinjene so bile svetovne trgovinske verige, potrošnja pa je bila ustavljena ali povsem onemogočena. Obseg socialnih (in gospodarskih) omejitev je odvisen od zmogljivosti zdravstvenih sistemov posameznih držav. Dlje kot bodo trajali omejevalni ukrepi, večje posledice bodo utrpela gospodarstva.

Glede na to, da bo vpliv koronavirusa lahko močnejši in dolgotrajnejši, kot je bilo sprva pričakovano, bodo tudi ekonomski ukrepi temu primerni. Tako smo že priča monetarnim ukrepom, ki skušajo zagotoviti zadostno likvidnost in nemoteno poslovanje na denarnih trgih ter med finančnimi posredniki. Do tega trenutka so Ameriška centralna banka, ECB in ostale pomembne centralne banke že ponudile znatne spodbude za blaženje posledic zaradi COVID-19 in se zavezale, da bodo v dani situaciji naredile vse, kar bo potrebno. Obsežni sprejeti fiskalni ukrepi bodo podjetjem in posameznikom pomagali premostiti pretres, ki ga je povzročil izbruh koronavirusa. Kljub temu se lahko recesija poglobi in podaljša, če virusa ne zajezimo kmalu ter če denarne in fiskalne spodbude ne bodo zadostne, učinkovite in ustrezno usmerjene. Vsak dodaten mesec izrednega stanja potisne gospodarstva za nekaj odstotnih točk globlje v recesijo.

Ko to pišemo, pričakujemo, da bo svetovno gospodarstvo v letu 2020 utrpelo recesijo okoli -2 %. Gospodarska rast na Kitajskem lahko pade na zgolj 2 %, medtem ko se tudi ostali trgi v razvoju lahko soočijo z recesijo ter tako ne bodo več podpirali svetovne gospodarske rasti. Evrsko območje, ki je že v letu 2019 beležilo šibko gospodarsko rast, lahko v letošnjem letu pričakuje padec za okoli 5 %, kar je tudi naše pričakovanje za Slovenijo. Gospodarska rast v regiji, kjer posluje NLB Skupina, bi se lahko letos znižala za okoli 3 %. Ta scenarij je pričakovati v primeru, da se zajezi širjenje koronavirusa in ukinejo izredni ukrepi do konca meseca maja 2020. V tem primeru pričakujemo recesijo v obliki črke U. Dodaten mesec ali dva izrednih razmer pa bi recesijo poglobili in povzročili raztegnjeno obliko črke U. Če bo izbruh trajal dlje in bo sledil drugi (zunanji) val okužb, pa bomo lahko pričali globoki dolgoročni recesiji v obliki črke L. Obstaja tveganje zelo negativnega scenarija, vendar se z ustreznimi zaježitvenimi ukrepi lahko izognemo najhujšemu.

Vladni ukrepi za ublažitev posledic COVID-19

S ciljem upočasnitve epidemije COVID-19 so vlade vseh držav, v katerih posluje NLB Skupina, uvedle stroge omejitve glede druženja in gibanja ljudi. Medtem ko so tovrstne omejitve učinkovite pri preprečevanju sočasne okužbe večjega števila ljudi in s tem preobremenitve zdravstvenih sistemov, pa imajo negativen učinek na gospodarsko aktivnost, kar ima lahko ob neprimernem ukrepanju dolgoročne negativne posledice za gospodarstvo in finančno stabilnost prizadetih držav.

Predlagani proračunski paket iz Slovenije znaša 3 milijarde EUR, kar predstavlja okoli 6 % celotnega bruto domačega proizvoda. 20. marca 2020 je Slovenija sprejela prvi sveženj zakonskih podlag za ublažitev posledic epidemije na gospodarstvo. Poleg ukrepov glede javnih financ, kot je podaljšanje rokov za oddajo davčnih napovedi in plačilo davkov ter plačilo nadomestila plače delavcem v primeru začasnega čakanja na delo ali karantene, sveženj vključuje Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev, ki bankam, ki poslujejo v Sloveniji, vključno z NLB, nalaga, da odobrijo 12-mesečni odlog plačila obveznosti vsem kreditorejmalcem, ki zaprosijo za tovrsten odlog in lahko dokažejo, da niso sposobni poravnati svojega dolga zaradi posledic, ki jih ima epidemija na njihovo poslovanje, kar bi lahko imelo negativen vpliv na NLB pri učinkovitem upravljanju svojih sredstev. Podobni ukrepi so že bili sprejeti ali pa so predlagani tudi v drugih državah, kjer posluje NLB Skupina.

NLB vidi Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev kot del kratkoročnih podpornih ukrepov za podjetja in posameznike zaradi sistemskega šoka. Predlagani kratkoročni preventivni ukrepi se v večji meri nanašajo na komitente, ki zaprosijo za začasni odlog plačila njihovih obveznosti zaradi upočasnitve gospodarske aktivnosti, ki jo je povzročila epidemija. NLB posledično teh ukrepov v prvi fazi ne obravnava kot ukrepe masivnega in sistemskega restrukturiranja. Komitenti, ki zaradi epidemije COVID-19 zaprosijo za odlog plačila kreditnih obveznosti, ne bodo samodejno razvrščeni v kategorijo ukrepov restrukturiranja v skladu z MSRP 9 in opredelivijo neplačnikov. NLB bo ocenila kreditno kakovost izpostavljenosti, pri katerih se bodo uveljavljali omenjeni ukrepi, in ocenila morebitno verjetnost nastopa neplačila. Dodatno Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev omogoča odlog vseh pogodbenih obveznosti, ki niso zapadle v plačilo do razglasitve epidemije virusa, t.j. 12. marca 2020. Epidemija COVID-19 vseeno utegne imeti negativen vpliv na kakovost kreditnega portfelja NLB Skupine in s tem povezan strošek tveganja. Poleg tega bi vsakršno dolgoročno podaljšanje epidemije COVID-19 lahko imelo dodaten negativen učinek na poslovanje in poslovne rezultate Skupine.

Obeti glede na posledice COVID-19

Po napovedih izbruha COVID-19 marca v Sloveniji in JVE je Skupina sprejela potrebne ukrepe za zaščito svojih strank in zaposlenih, tako da je zagotovila varnostne pogoje ter poskrbela za nemoteno zagotavljanje storitev, ki jih Skupina nudi. Ker se izbruh in širjenje koronavirusa še naprej razvija, je težko napovedati celoten obseg in trajanje njegovih poslovnih in gospodarskih posledic.

Vsesplošna upočasnitev gospodarstva bo negativno vplivala na višino novih posojil in posledično na nižje čiste obrestne prihodke od prej pričakovanih. Negativni učinek pričakujemo tudi pri nadomestilih in provizijah, kjer največja odstopanja predvidevamo pri kartičnem poslovanju in pri plačilnem prometu.

Zaradi zmanjšane poslovanja, povezanega z odlogom plačil in krizo, bodo nekatere aktivnosti odpovedane ali preložene, kar se bo odražalo v nižjih stroških. Po drugi strani se bodo zaradi trenutnih okoliščin povečali stroški, povezani z varovanjem zdravja – higienska in zaščitna sredstva ter transport.

Strošek tveganja se bo povečal zaradi vpliva poslabšanega makroekonomskega okolja na profil tveganosti kreditnega portfelja, njegova materialnost pa bo večinoma odvisna od trajanja in resnosti motenj poslovanja podjetij ter povprečnega dohodka prebivalstva. Pomemben dejavnik, ki ga je trenutno težko oceniti, bo imel vpliv izravnalnih vladnih ukrepov, kjer je posebna pozornost namenjena avtomatskim stabilizatorjem za prebivalstvo (posebni socialni transferji za zaposlene in samozaposlene, ki jih je prizadela kriza) in garancijskim shemam vlade za zagotavljanje likvidnosti podjetij.

Nedavno sprejeti ukrepi ECB NLB Skupini omogočajo uveljavljanje nižjih kapitalskih zahtev, medtem ko bo treba zaradi priporočila ECB evropskim bankam o izplačevanju dividend v času pandemije COVID-19 časovnico in zmogljivost izplačevanja dividend ustrezno prilagoditi, da bosta odražali posledice COVID-19.